RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 106.334 van 3 mei 2002
in de zaak A. 111.286/X-10.591.

In zake : de v.z.w. STRAATEGO,
die woonplaats kiest bij
de Advocatenassociatie J. GHYSELS, P. FLAMEY en Partners,
kantoor houdende te 1050 BRUSSEL,
Aarlenstraat 25

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat J. CLAES,
kantoor houdende te 2550 KONTICH,
Mechelsesteenweg 160.

tussenkomende partij :

de Regie der Gebouwen,
die woonplaats kiest bij
Advocaat H. SEBREGHTS,
kantoor houdende te 2018 ANTWERPEN,
Mechelsesteenweg 33.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE Xe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de v.z.w. STRAATEGO op 8 oktober 2001 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van het besluit van 6 augustus 2001 van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar waarbij aan de Regie der Gebouwen de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor "het bouwen van een nieuw gerechtsgebouw" op een terrein gelegen aan de Simon Bolivarplaats/Singel te Antwerpen op percelen kadastraal bekend 11e afdeling, Sectie L, nummers 3925 g2, 1952 s4, 1952 w4 e.v. en 9e afdeling, Sectie I, nummers 1952 w4, 1952 v4 en 1952 t4;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur P. BARRA;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 5 december 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 1 februari 2002;

Gehoord het verslag van Staatsraad J. BOVIN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaten P. FLAMEY en S. KNAEPEN, die verschijnen voor de verzoekende partij, van Advocaat J. CLAES, die verschijnt voor de verwerende partij, en van Advocaten H. SEBREGHTS en Y. LOIX, die verschijnen voor de tussenkomende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur P. BARRA;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de Regie der Gebouwen met een verzoekschrift van 29 oktober 2001 heeft gevraagd om in het administratief kort geding te mogen tussenkomen; dat er grond is om het verzoek in te willigen;

Overwegende dat de Regie der Gebouwen op 15 december 2000 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag om stedenbouwkundige vergunning heeft ingediend voor het bouwen van een nieuw gerechtsgebouw op een terrein gelegen aan de Simon Bolivarplaats/Singel te Antwerpen op percelen kadastraal bekend 11e afdeling, Sectie L, nummers 3925 g2, 1952 s4, 1952 w4 e.v. en 9e afdeling, Sectie I, nummers 1952 w4, 1952 v4 en 1952 t4; dat luidens de beschrijvende nota gevoegd bij de aanvraag het ontworpen gebouw voornamelijk kantoorfuncties omvat, verdeeld over drie verdiepingen in de zes vleugels van het gebouw, dat in de kelderverdieping de ondergrondse parkings en de "dode archieven" worden ondergebracht, dat de "salle des pas perdus" centraal als scharnierpunt wordt geplaatst tussen de zes vleugels van het gebouw en bereikbaar is langs een "monumentale trap" vertrekkende van op de Bolivarplaats, waaronder de "levende archieven" evenals de minder en/of niet publiektoegankelijke ruimten worden ondergebracht, en dat de "gehoorzalen" boven op de vleugels worden ingericht, gescheiden van de kantoren door een technische verdieping; dat het gebouw wordt ingeplant aan de Bolivarplaats in de as van de Amerikalei; dat de Bolivarplaats wordt opgevat als een voetgangersplein, met een parking vooraan aan het ontworpen gerechtsgebouw; dat het verkeer van en naar de Leien via de

Amamtunnel onder het gerechtsgebouw wordt geleid; dat een verslag van 26 juli 1999 over de MER-plicht besluit dat er geen verplichting is tot het opmaken van een MER omdat de bruto oppervlakte kleiner is dan 100.000 m² en de parkeerplaatsen niet vallen onder parkeerplaatsen bij toeristisch-recreatieve attractiepolen; dat er tevens twee studies opgemaakt door de n.v. TRITEL worden bijgevoegd omtrent de mobiliteitseffectenrapportage en een haalbaarheidsstudie; dat tijdens het openbaar onderzoek, dat wordt gehouden van 5 februari 2001 tot 6 maart 2001, een achttal bezwaren worden ingediend, waarvan een aantal worden ingetrokken ingevolge een overeenkomst van ruiling; dat het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium op 6 november 2000 en 18 januari 2001 een voorwaardelijk gunstig advies heeft uitgebracht; dat de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen op 21 februari 2001 een voorwaardelijk gunstig advies heeft uitgebracht; dat het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen op 16 mei 2001 een gunstig advies heeft uitgebracht voor het gerechtsgebouw, en een ongunstig advies voor de trappartijen, de parking in open lucht en de inrit voor het hoofdgebouw, waarbij wordt gesteld dat de parkeerstrook zowel ruimtelijk, visueel als verkeerstechnisch in strijd is met het geplande autoluw voorplein, en dat de trap de relatie moet leggen tussen voorplein en gebouw; dat de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar bij het bestreden besluit van 6 augustus 2001 de gevraagde stedenbouwkundige vergunning heeft verleend, onder de erin gestelde voorwaarden; dat hij wat de ingediende bezwaren betreft, antwoordt dat de aanvraag conform de bestemmingsvoorschriften is van het vastgestelde gewestplan en dat betwistingen omtrent de gewestplanwijziging buiten de procedure van de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning vallen, dat voorts de bouw van het gerechtshof op zich, hetwelk heden het voorwerp van aanvraag uitmaakt, niet MER-plichtig is, dat er geen strijdigheid is met artikel 4 van het natuurdecreet, zijnde de zorgplicht, nu uit consultatie van de biologische waarderingskaart blijkt dat de waarde van het gebied niet uitzonderlijk hoog is en zeker niet van dien aard dat het absoluut dient gevrijwaard te worden, dat het concept niet alleen het behoud maar tevens een betere bereikbaarheid van de Konijnenwei voorziet door het afschaffen van de Singel tussen de Kolonel Silvertoplaan en de Bolivarplaats, en dat de inplanting van de parkeerplaatsen in de achteruitbouwstrook inderdaad niet past binnen de doelstelling om van de Bolivarplaats een verkeersluw plein te maken, dat laatstgenoemd bezwaar wordt weerhouden en de inrichting van het voorplein uit de stedenbouwkundige vergunning wordt uitgesloten; dat wat de motivering van het bestreden besluit betreft de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar onder meer stelt dat het gewestplan als bestemming voor het gebied zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar

nut voorziet, en dat het gewestplan bij besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 2000 gewijzigd werd in functie van de realisatie van het nieuwe gerechtsgebouw, dat het bouwperceel niet meer is gelegen binnen de grenzen van een goedgekeurd plan van aanleg, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde en niet vervallen verkaveling, en dat het de bevoegdheid van de overheid blijft de aanvraag te toetsen aan de gebruikelijke inzichten en noden betreffende een goede aanleg van de plaats, gebaseerd op de voorschriften van het van kracht zijnde gewestplan, dat de aanvraag principieel in overeenstemming is met het geldende plan; dat de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar het bestreden besluit voorts motiveert als volgt :

"Het complex wordt ingeplant op de Simon Bolivarplaats aan het zuidelijk einde van de Amerikalei. De bestaande Ammam-tunnel wordt met een hondertwintig meter verlengd. Op dit scharnierpunt wordt het gebouw neergezet als schakel tussen de verschillende deelgebieden en los van de meeste verkeersassen. De binnentuinen van het complex binden de Konijnenweide aan het nog te ontwikkelen deelgebied Nieuw-Zuid. Deze inplanting beoogt een signaalfunctie bij het in- en uitrijden van de stad.

Het gebouw is een vrijstaand gebouw en heeft geen directe fysische binding met de omliggende gebouwen. Het gebouw vormt een afsluiting van de Bolivarplats. De Bolivarplaats vormt op haar beurt een eindpunt van de bestaande Leienstructuur. Via de Ammamtunnel wordt de auto van de Leien onder het gerechtsgebouw geleid.

Het gebouw bestaat uit een centraal gelegen gebouw met twee maal drie vleugels. De gevels worden hoofdzakelijk opgetrokken in beglaasde delen die gemonteerd worden achter een staalstructuur met gekleurde alu-lamellen die fungeren als zonnewerende elementen.

De schaaldaken worden bekleed met metalen dakbedekking. Het gebouw zelf heeft een hoogte van circa 22 meter. De gebouwen op de Amerikalei hebben tussen de 6 à 9 verdiepingen, dit is een hoogte van circa 18 à 27 meter. De hoogte van het gebouw is aanvaardbaar in zijn onmiddellijke omgeving. De metalen schaaldaken hebben een hoogte van circa 39 à 40 meter. Door haar functie als gerechtsgebouw en de specifieke ligging kunnen de schaaldaken als bijzonder aandachtselement aanvaard worden. De dakstructuur waarborgt de uitstraling van het gebouw en fungeert tevens als eindpunt van de Leien. De hedendaagse materialen en de hoogte van het gebouw kunnen aanvaard worden. De goede ruimtelijke ordening komt niet in het gedrang.

De aanvraag werd aangevraagd door een door de Vlaamse regering aangewezen publiekrechtelijke rechtspersoon.

Op 08.01.2001 werd advies gevraagd aan het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (art. 5 en/of art. 27 van het decreet van 30.06.1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium).

Dit advies werd uitgebracht op 18.01.2001, er werd tevens een advies uitgebracht op 06.11.2000.

Het bindend advies is gunstig met voorwaarden.

Het advies stelt dat de werken gebeuren ten oosten van de lunette 'Kiel'. Deze maakte deel uit van de 16de eeuwse Spaanse versterking rond Antwerpen. In de onmiddellijke nabijheid werden eveneens vondsten gevonden uit de Steentijd.

In de ontwerpfase werd door TRITEL NV in opdracht van de Regie der Gebouwen in augustus 1998 een Mobiliteits-effectenrapportage gemaakt en in oktober 1998 een haalbaarheidsstudie opgesteld.

De aanvraag situeert zich in de onmiddellijke omgeving van verschillende gewestwegen.
Op 08.01.2001 werd advies gevraagd aan de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpren.
Het advies van de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen dd 21.02.2001 is gunstig met voorwaarden. De voorwaarden betreffen het verleggen en bundelen van in- en uitritten en bijkomende ontsluitingswegen voor de brandweer.

Het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de werken, handelingen of wijzigingen van algemeen belang en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering dd 11.05.2001, stelt dat voorafgaand overleg met de Vlaamse Bouwmeester vereist is. De bouwheer heeft bij zijn aanvraag het schriftelijk bewijs van voorafgaand overleg gevoegd. Het betreft een door de Vlaamse Bouwmeester ter goedkeuring en voor akkoord ondertekende verslag van de projectvergadering dd 14.11.2000.

Artikel 3 punt 1˚ van het besluit van de Vlaamse Regering van 14.04.2000 tot bepaling van de vergunningsplichtige functiewijzigingen en van de werken, handelingen en wijzigingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is, stelt dat de tijdelijke werkzaamheden, handelingen en wijzigingen nodig voor de uitvoering van de vergunde werken, voorzover deze plaatsvinden binnen de werkstrook afgebakend in de stedenbouwkundige vergunning.

Het dossier op vraag van de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur aangevuld met een voorstel tot afbakening en inrichting van de werfzone, plan met nummer WERF-A-Z-03 0001-Aanbesteding. De voorgestelde afbakening van de werfzone is aanvaardbaar. Voor het nemen van toegang tot de werfzone vanaf de verschillende gewestwegen dient voorafgaandelijk een akkoord bekomen te worden met de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen.

Deze werfzone bevindt zich volgens het vastgestelde gewestplan in een woonzone met bijzonder karakter, het buffergebied en het recreatiegebied. Deze volledige zone dient onmiddellijk na de afwerking van het gebouw als groene ruimte te worden aangelegd.

Het advies dd 09.04.2001 van de Stad Antwerpen Dienst Veiligheid en Brandweer stelt dat met betrekking tot bovenvermeld dossier de nodige afwijkingen aangevraagd dienen te worden bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
De Regie der Gebouwen heeft het dossier vervolledigd en voor goedkeuring voorgelegd aan de afwijkingscommissie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
De Dienst Veiligheid en Brandweer van de Stad Antwerpen heeft deze plannen dd 02.07.2001 gunstig geadviseerd.
Het besluit van de afwijkingscommissie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken dient te worden afgewacht alvorens de gebouwen in gebruik kunnen worden genomen. Het bekomen van een goedkeuringsbesluit van de afwijkingscommissie wordt als voorwaarde gehecht aan de stedenbouwkundige vergunning.

Gelet op de visie op de ontwikkeling van de Bolivarplaats als een autoluw openbaar plein is het onaanvaardbaar om de achteruitbouwstrook volledig in te richten in functie van parkeerplaatsen en wegenis.
Het deel van de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning gelegen in de achteruitbouwstrook, zijnde de parking in open lucht, de ondergrondse bezoekersparking, het trappencomplex en de inrit voor het hoofdgebouw, worden uitgesloten uit de stedenbouwkundige vergunning.

De parkeerstrook is zowel ruimtelijk, visueel als verkeerstechnisch in strijd (...) met het gepland autoluw voorplein. De relatie tussen het nieuwe gerechtsgebouw en de Bolivarplaats ontbreekt. Beide 'pleinen' dienen een geheel te vormen binnen de stedelijke context.

De trappartij moet de relatie leggen tussen het voorplein en het gebouw en dient integraal deel uit te maken van het gebouw.
De voorwaarden gehecht aan het advies dd 21.02.2001 van de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen hebben betrekking op het deel van de aanvraag dat wordt uitgesloten uit de stedenbouwkundige vergunning.
Voor de inrichting van het voorplein dient een nieuwe aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning te worden ingeleid.
De realisatie van het gerechtsgebouw is planologisch en stedenbouwkundig aanvaardbaar";

dat de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder de verplichting de volgende voorwaarden na te leven :

"De voorwaarden gestipuleerd in de adviezen dd 18.01.2001 en 06.11.2000 van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium dienen strikt nageleefd te worden
De afbakening en inrichting van de werfzone dient te gebeuren zoals aangeduid op plan met nummer WERF-A-Z-03 0001-Aanbesteding. Voor het nemen van toegang tot de werfzone vanaf de verschillende gewestwegen dient voorafgaandelijk een akkoord bekomen te worden met de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen. De werfzone is op de plannen begrensd door een groene stippellijn. Deze volledige zone dient onmiddellijk na de afwerking van het gebouw als groene ruimte te worden aangelegd. Indien hiervoor vergunningsplichtige reliëfwijzigingen of andere vergunningsplichtige werken noodzakelijk zijn dient hiervoor een bijkomende aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning te worden ingeleid.
Het goedkeuringsbesluit van de afwijkingscommissie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken inzake de brandveiligheid dient te worden afgewacht alvorens de gebouwen in gebruik kunnen worden genomen. Er dient strikt voldaan te worden aan de voorwaarden gestipuleerd in dit besluit.
De inrichting van het voorplein met ondergrondse parkeergarages wordt uitgesloten uit de stedenbouwkundige vergunning, de uitgesloten delen zijn met blauw omrand op de desbetreffende plannen. Voor de inrichting van het voorplein dient een nieuwe aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning te worden ingeleid.
De bestaande gebouwen die zich in deze zone bevinden kunnen overeenkomstig het aanvraagdossier worden gesloopt.
De beslissing wordt onmiddellijk door de aanvrager aangeplakt op de plaatsen waarop de aanvraag betrekking heeft";

Overwegende dat de verzoekende partij in haar uiteenzetting "procesbevoegdheid en belang" betoogt dat haar werkingskader, zoals blijkt uit de omschrijving van haar doel in de statuten, lokaal is, met name de stad Antwerpen, en dat ze niet de ambitie heeft zich op wereldvlak te engageren, dat ze in de eerste plaats een milieuvereniging is en dat een verwijzing in de statuten naar andere domeinen (onderwijs,...) hieraan geen afbreuk doet, dat voorts uit het door artikel 24 (lees : artikel 23) van de Grondwet gewaarborgde recht op de bescherming van het leefmilieu het eigen belang van een milieugroepering om in rechte op te treden ter bescherming van het leefmilieu niet langer in vraag kan worden gesteld, dat de

werken ontegensprekelijk ernstige schade zullen toebrengen aan het ecosysteem van de Konijnenweide die ook als verbindingsgebied functioneert tussen het natuurgebied Wolvenberg en de natuurgebieden Antwerpen-Zuid en Hoboken, zodat zij zelf moreel verplicht is in functie van haar doelstellingen, met name de duurzame ontwikkeling van het stedelijk leefmilieu, op te treden, en dat de vordering, in functie van het doel van de vereniging, niet is ingegeven door het algemeen belang maar door de persoonlijke belangen van de leden van de vereniging;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat de vordering niet ontvankelijk is; dat het statutair doel van de verzoekende partij immens is, met name op alle mogelijke vlakken, waaronder stedenbouw, de leefkwaliteit te bevorderen van wijk tot wereld, en dat met een dergelijk doel en dergelijk werkingsveld om het even wat om het even waar kan worden aangevochten, zodat de verzoekende partij de vereiste kwaliteit mist en de vordering niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de tussenkomende partij betoogt dat de verzoekende partij geen voldoende persoonlijk en rechtstreeks belang heeft, dat het statutair doel dermate algemeen, zo weinig onderscheidend, zo weinig specifiek is dat het bezwaarlijk van het algemeen belang kan worden onderscheiden, dat de statutaire doelstellingen te ruim zijn, en dat ook territoriaal de doelstelling van de verzoekende partij onbegrensd is, zodat in wezen door de verzoekende partij het algemeen belang wordt nagestreefd; dat zij voorts betoogt dat de statuten de modus operandi van de verzoekende partij aangeven, met name burgerparticipatie, dat huidige vordering daar niet in kadert en dus buiten de statuten te situeren is, dat de verzoekende partij ook niet representatief is, daar zij slechts vier leden telt, en dat zij evenmin blijk geeft van een duurzame en effectieve werking;

Overwegende dat luidens artikel 4 van de statuten de v.z.w. STRAATEGO tot doel heeft wat volgt :

> "Art. 4. De v.z.w. STRAATEGO stelt zichzelf tot doel een wettelijk en juridisch kader te bieden voor de beweging 'StRaten-generaal' en de initiatieven, die onder de naam stRaten-generaal worden georganiseerd door deze beweging.
>
> Deze beweging en deze initiatieven hebben tot doelstelling algemeen: via burgerparticipatie bijdragen tot de bescherming en bevordering van de leefkwaliteit van het (stedelijk) leefmilieu, in zijn breedste betekenis en samenhang, van wijk tot wereld, en ook voor de toekomstige generaties, op basis van duurzaamheid en dierbaarheid. Bijzonder: onze aandacht gaat uit naar de lokale uitbouw van Agenda 21, Welzijn, onderwijs, democratie, (kans)armoede, gezondheid, stedenbouw, discriminatie, arbeid, veiligheid,

cultuur, afval, groenvoorziening, participatie, ruimtelijke ordening, financies, mobiliteit, patrimonium, productie- en consumptiepatronen, natuur, huisvesting, economie, ...

De vereniging heeft geen bindingen van politieke, filosofische aard. De vereniging mag alle daden stellen, die kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van dit doel. De vereniging kan in deze zin ook, doch slechts op bijkomstige wijze, activiteiten uitoefenen, voor zover de opbrengst hier uitsluitend wordt besteed aan het doel waarvoor ze werd opgericht.";

Overwegende dat, in tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partij betoogt, uit de bewoordingen van het statutair doel niet blijkt dat de vereniging de lokale bescherming van het leefmilieu te Antwerpen tot doel heeft; dat voormeld statutair doel daarentegen dermate ruim en algemeen is opgevat dat het in wezen het maatschappelijk leven in al zijn facetten bestrijkt; dat wegens deze absoluut algemene draagwijdte van haar doelstelling het optreden van de vereniging gelijk staat met de actio popularis, indien de handeling die wordt aangevochten geen algemene draagwijdte heeft -even algemeen als die van de doelstelling waarop de vereniging zich beroept- doch een specifieke welomschreven strekking heeft; dat uit de gegevens van de zaak blijkt dat dit laatste te dezen het geval is; dat het bestreden besluit de stedenbouwkundige vergunning verleent voor het uitvoeren van bouwwerken op een welbepaalde locatie, met name het oprichten van een nieuw gerechtsgebouw aan de Bolivarplaats te Antwerpen; dat de verzoekende partij niet over de vereiste rechtsbekwaamheid beschikt om de vordering tot schorsing in te stellen; dat artikel 23 van de Grondwet, waarop verzoekende partij zich alsnog beroept, bepaalt wat volgt :

"Art. 23. Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid :

(...)

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.

(...)";

dat het door artikel 23, derde lid, 3°, van de Grondwet gewaarborgde "recht op de bescherming van een gezond leefmilieu" een vereniging zonder winstoogmerk die een beroep bij de Raad van State wenst in te stellen er niet van ontslaat te doen blijken van de vereiste rechtsbekwaamheid; dat de vordering niet ontvankelijk is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het verzoek tot tussenkomst van de Regie der Gebouwen in de vordering tot schorsing wordt ingewilligd.

Artikel 2.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Artikel 3.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

De kosten van de tussenkomst in de schorsingsprocedure, bepaald op 123,95 euro, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op drie mei 2002, door :

de H.	J. BOVIN,	wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
Mevr.	A. TRUYENS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

A. TRUYENS. **J. BOVIN.**